

Τέσσαρα ἀγάλματα συμβολικά, ἡ Δημοτικότητα, ἡ Φιλελευθερία, ἡ Οἰκονομία καὶ ἡ Δικαιοσύνη —ἀρεταὶ ἡγεμονικαὶ— πληροῦσι τὰ κενὰ εἰς τὰς γωνίας. Καὶ ἐντεῦθεν μὲν τῆς εἰσόδου στολιζέει τῆς αἰθούσης τὴν πλευρὰν ὑπερμέγεθες εἰκονογράφημα ἀνδρός, φέροντος ἀρχιερατικὸν τινα μανδύαν ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ τὸ λιθοκόλλητον κέρας τῆς ἐξουσίας ἐπὶ κεφαλῆς. Ἐν τῷ πίνακι αὐτῷ ὁ ξένος ἀναγνωρίζει τὸ ὁμοίωμα τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος Δουκὸς Βενετίας Λορεδάνου. Ἀντικρὺ δὲ, εἰς τὸ πέρασ τῆς αἰθούσης, ἴσταται ὁ θρόνος τοῦ ἀντιβασιλέως, εἰδὸς τι μεγαλοπρεποῦς στασιδίου πατριαρχικοῦ, ὅπερ ἄνωθεν μὲν ἐπισκεπάζεται ἀπὸ φοινικοθαφῆ καὶ θυσανωτὴν σκιάδα, ἐκατέρωθεν δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ παριστάνει τρία ἐμβλήματα χρυσοκέντητα, τὸ τοῦ πτερωτοῦ λέοντος, καὶ τὰ οἰκόσημα τῶν δύο δουκῶν. Δώδεκα πολύφωτοι λυχνίαι, προϊόν τῆς βενετικῆς ὑελουργίας θαυμάσιον, δώρημα δὲ τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου τῆς Βενετίας, διαχέουσιν εἰς τὴν ἀπέραντον αἴθουσαν περιφέγγειαν ἀμαυροῦσαν τὴν αἴγλην τῆς ἡμέρας, φῶς ἄλλως τε μυριάκις ἐπαντανακλώμενον ἀπὸ τὰ περίστιχα κάτοπτρα καὶ ἀπὸ τὸν περιλαμπῆ τῶν τοίχων καλλωπισμόν.

Οἷα καταπληκτικῆ, οἷα ἀπερῶνια μετάβασις ἀπὸ τῆς ὑπεραυγῆς ταύτης φωταψίας εἰς τὰ σκότη τῶν ἰσογείων καὶ τῶν ὑπογείων τοῦ παλατίου, εἰς τὰ ἀόμματα αὐτὰ δωμάτια, ἅπερ ἡ κοινὴ συνήθεια καλεῖ *Πηγάδια*, ἔνθα, καθάπερ νυκτερίδες ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἀποτυφλούμεναι, ἐμφωλεύουσι τὰ βασανιστήρια, τὸ κριτήριον τῆς ἐξετάσεως, αἱ ἀποθήκαι τῶν ἀλύσεων, τῶν φιμώτρων, τῶν χειροδῶμων!

Ἐξ ὅλων τῶν ἐν Ἑλλάδι λατινικῶν κτημάτων μόνῃ ἡ Κρήτη ἔσχε τόπον βασανιστηρίου εἰδικόν, δυσαλγέστατον τῆς μεσαιωνικῆς ὠμότητος πλεονέκτημα. Ἀπὸ Λουθήρου μεταρρυθμίσεως, ὁ Ῥώμης ἀρχιερεὺς ἔσπευσεν ἐκ τῶν πρώτων νὰ εἰσάξῃ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ του, καὶ νὰ ὀξύνῃ ἐπὶ τὸ βαρβαρικώτερον τὰς περὸνὰς τῶν ἰσπανικῶν βασάνων. Ἐπὶ τρεῖς ὄλας ἑκατονταετηρίδας κατασπάραζεν ἡ μάστιξ τοῦ Ἁγίου Ὀρφικίου τὰ ὑγιέστερα μέλη τῆς Ἰταλίας. Μόνος ὁ σύρραξ τῆς Νεαπόλεως, εἰ καὶ στενάζων πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τὸν διπλοῦν τῆς Μαδρίτης καὶ τῆς Ῥώμης ζυγόν, ἀπέριψεν ἐκάστοτε μετ' ἀγανακτήσεως πᾶσαν ἀπόπειραν στρεβλωτηρίου. Ἄλλ' ἡ Βενετία, ἡ δημοκρατομένη Βενετία, ἡ χώρα τοῦ Παρούτα καὶ τοῦ Σάρπη, ἡ Βενετία δὲν ἠρυθρίασε νὰ συμφιλονεικήσῃ καὶ αὐτὴ πρὸς τοὺς Δαρβῶας καὶ τοὺς Τορκουεμάδας τὰ ἄθλα τῆς βαρβαρότητος. Ἐν Ῥώμῃ μὲν οἱ δεκατρεῖς Καρδινάλεις, ἐν Βενετίᾳ δὲ ἡ ἀόρατος Δεκανδρία· ἐκεῖ μὲν ὁ ἀρχικατάσκοπος τοῦ Ὀρφικίου, ἐνταῦθα δὲ εἰς Χριστόφορος, διεμιλλήθησαν ἀλλήλοις περὶ τοῦ τίς τάχιον νὰ ἐξαχρειώσῃ διὰ βασάνων τὸ εὐγενέστερον πλάσμα τῆς θεότητος. Τὰ δοκιμαστήρια τῆς

Βενετίας ἀπεθησαύρισαν, ὡς ἐν μουσεῖῳ, σύνολα τὰ ἐργαλεῖα, ὅσα οἱ Καλιγούλαι καὶ Νέρωνες τῆς Παδοῦης, τῆς Μοδένης, τῆς Βερόνης εἶχον ἐπινοήσει πρὸς σφακελισμὸν τῶν θυμάτων· οἱ δὲ κομητότερος τῶν μουσειῶν αὐτῶν κατεβασάνισαν περιτροπᾶδην τὴν φαντασίαν των πρὸς ἀπαρτισμὸν καὶ τελειοποίησιν τοιαύτης μηχανικῆς. Γνωστὴ πρὸς τοὺς ἐπισκεφθέντας τὸν ἐν Βενετίᾳ ναύσταθμον ἡ καθέδρα ἐκείνη, ἐφ' ἧς ὁ ὕποπτος ἐκαθέζετο, καὶ ἦτις δι' ἀφανῶν ἐλατηρίων, βραδύτατα συστελλομένην, περιέσφιγγε τὸν τράχηλον κατὰ βαθμούς, ἕως ὅτου, μετὰ μίαν ὥραν αὐξυνθείσης ἄγχεως, ὁ πνιγόμενος, ὑπὸ διττὴν πίεσιν ἐξεταστῶν καὶ ἐλατηρίων διατελῶν, ἤσθαινοτο ἐλλείπουσαν τὴν ὑστέραν πνοήν. Οὐχ ἦτον δὲ γνωστὴ ἡ σιδηρὰ καλύπτρα, ἧτις περιεστέγαζε τὴν κεφαλὴν ἕως τραχήλου, ἀφίνουσα μόνας τρεῖς ὀπὰς παρὰ τὰ ὄμματα καὶ παρὰ τὸ στόμα, περὶ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν φέρουσα μυτεροῦς ἔλικας. Ὁ δῆμιος, μηχανικὸς τὴν καρδίαν πεπωρωμένος, εἰς δὲ τὴν σκληρίασιν ἐντριβέστατος, ἔστρεφε προβάδην τοὺς ἔλικας, ὥστε αἱ γλωχίδες τούτων, εἰσχωροῦσαι κατ' ὀλίγον ἐντὸς τῆς σαρκὸς, ἔληγον τρυπανίζουσαι τὸ περιόρσον τοῦ κρανίου, σκούζοντος τοῦ θύματος ἕως οὐρανοῦ.—

Τίς δὲ ὁ μὴ φρικάζων καὶ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῆς

Τεθλιμμένης Παργίας (*Madre Dolorosa*), ἀ-

γάλατος χαλκοτεύκτου, χάριν ψυχαγωγήσεως

στηθέντος ἐν τῇ προαιθούσῃ τοῦ βασανιστηρίου;

Ὁ ὑπόδικος, ἀθῶος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, βλέπων

τὴν Θεοτόκον ἀνοίγουσαν τὰς ἀγκάλας, ἐρρίπτετο

ἀπληπισμένος ἐντὸς αὐτῶν, ὡς εἰς ἔσχατον κατα-

ταφύγιον. Ἄλλ' ὃ τῆς πλάνης! Ἡ ἐλεήμων μή-

τηρ τοῦ Ἰησοῦ συνέκλειεν αἴφνης τοὺς θραχίονας,

καταμέστους ἔσθην κέντρων καὶ περονῶν.

Τοιουτοτρόπως ὁ ἱκέτης, ἐν ἐλλείψει σωτηρίας

σωματικῆς, ἐγεύετο τοῦλάχιστον τὴν ψυχοσω-

τειραν ἱκανοποίησιν, ὅτι ἐξέφυγεν εἰς τοὺς κόλ-

πους τῆς δεσποίνης τῶν ἀγγέλων.

Ἡ διὰ τῆς στρεβλώσεως δοκιμασία ἐκαλεῖτο

Προκαταρκτικῆ, εἰσῆχθη δὲ εἰς Κρήτην τὸ 1260.

Κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγκαθιδρύθη ἐντὸς τοῦ φρουρίου,

εἰς τι χαμηλὸν δωμάτιον τῆς ἀστυνομίας. Προϊ-

ούσης ὅμως ἐν τῇ νήσῳ τῆς ἀποστατικῆς ῥοπῆς,

τὰ μὲν ὄργανα τῆς στρεβλώσεως ὑδῆρσαν καὶ εἰς ἀ-

ριθμὸν καὶ εἰς λειτουργίαν, τὸ δὲ βασανιστήριον

μετεκομίσθη εἰς τόπον εὐρυχωρότερον. Τὸ κρι-

τήριον τῆς ἐξετάσεως συνήρχετο ἐπὶ τοῦ παρόν-

τος ὑπὸ τὸ δουρικὸν παλάτιον, ἐν τινι ἰσογείῳ,

ἀπὸ δυτικοῦ παρεκκλησίου μεταβληθέντι εἰς τό-

πον κολάσεως. Τὸ φῶς ἡλιολαμποῦς μεσημβρίας

ἠύγαζεν ἐνταῦθα τοσοῦτον μόνον, ὅσον δείλη

συννεφῆς κατὰ Δεκέμβριον. Καὶ ἡ μὲν συσκευὴ

τοῦ στρεβλωτηρίου ἐπλήρου τὸ παρακείμενον καὶ

πλατύτερον δωμάτιον, ἐκ δὲ τῶν ἐργαλείων τῆς

βασάνου τὰ μὲν ἐκρέμαντο ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ἢ ἀπὸ

πλαγίων δοκῶν, τὰ δὲ ἴσταντο ὄρθια ἐπὶ στυλο-

τατων, ἄλλα δ' ἔκειντο παρατεταγμένα ἐπὶ ἀ-
βάκων, καὶ πάλιν ἄλλα ἐνέφραττον τὸ δάπεδον.

Μία τράπεζα ἐπιμήκης καὶ ἐπεστρωμένη μὲ
μέλαν ὑφασμα, ἐξ σητόβρωτοι καθέδραι, μία
κλεψύδρα, ἐν σώμα χειρόγραφον τῆς Νέας Δια-
θήκης, κάλαμοι καὶ καλαμάρια, ἰδοὺ τὸ ὄλονοι-
κοιυράτον τοῦ δικαστηρίου. Αἰσχρονοῦμεν εἰς
τὴν καταριθμησιν τὸν Χριστὸν, καὶ ὅμως δέον
νὰ τὸν προσλάβωμεν. Ὁ ἐσταυρωμένος οὗτος
ἦτο χάλκιος, ὑψηλὸς ὡς τρεῖς σπιθαμάς, ἴστατο
δὲ καταντικρὺ τῆς καθέδρας τοῦ προέδρου ἐμπε-
πηγμένους εἰς τὴν σιδηροῦν ἡμισφαίριον. Ἐπ' αὐ-
τοῦ ἔδιδον τὴν δροκωμοσίαν οἱ κατηγορούμενοι.
Ὅσαίμι ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἐξεταστῶν ἢ κα-
ταδικῆ προηγεῖτο τῆς διαδικασίας, τοῦθ' ὅπερ
συνέβαιεν ἐγγενηκοντάκις ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν, ὁ ἐ-
σταυρωμένος ἐπυρακτοῦτο, καὶ προσεφέρετο περι-
φλεγῆς εἰς τοῦ ὑποδίκου τὸν ἀσπασμόν. Καεῖς
ἀπροσδοκῆτως ἐπὶ τὰ χεῖλη, ὁ ἔνοχος ἢ ἐξεσφεν-
δόνιζεν ἔντρομος τὸν σταυρὸν, ἢ ἄφινεν αὐτὸν
νὰ πέσῃ.—Κακοῦργε! ἐφώναζε τότε ὁ πρόεδρος,
βλέπεις, ὅτι ἀποτροπιάζεται τὰ μιὰ σου χεῖλη
καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἀνώτατος δικαστὴς τῶν οὐρα-
νῶν.—Εἰς τὰς βασάνους! προσέλεγεν ὁ συνάδελ-
φος.—Εἰς τὸ Ἰππάριον τὸν ἀσεβῆ, εἰς τὸ Ἰππάρ-
ριον! ἔσπευδον νὰ φωνάξωσιν οἱ ἄλλοι.

Εἶπομεν, ὅτι τὰ ἐργαλεῖα ἦσαν καὶ παντοδα-
πὰ καὶ πολυάριθμα. Προσθέτομεν ὅτι, κατὰ τὴν
ἐφαρμογὴν, ἐθαυματολογοῦντο ἀναλόγως πρὸς τὴν
ἐπιμονὴν ἐχειρυσθίαν, ἢ πρὸς τὰς ἐξαγορεύσεις τοῦ
ἐνόχου. Ὑπεννοεῖται, ὅτι ὁ βασανιζόμενος ἐβιά-
ζετο συνήθως νὰ ὁμολογήσῃ ὅ,τι ἤθουν καὶ ἀ-
πῆθουν οἱ βασανιστῆρες του. Ὁ βιασμός ἤρχι-
ζεν ἀπὸ τὴν καλουμένην προπαρασκευαστικὴν
δοκιμασίαν (monentibus indicibus). Προσίμιον
χειριτωμένον! Ἐσταλάζετο ζέουσα πίσσα ἐπὶ
τοῦ μετακαρπίου τοῦ δεσμώτου, ἢ διὰ σιδηρῶν
λαβίδων συνεθλίβετο ὁ μεταξὺ τῶν ῥωθῶνων
χόνδρος, ἢ ἐφηρμόζετο ὁ φάλαγξ (ligature canu-
lis), ξύλινός τις κύλινδρος, οἱ λῶροι τοῦ ὀπίου,
συσφίγγοντες σφοδρῶς τοὺς δακτύλους, προσέξ-
ουν σπασμωδικὰς ὠδύνας, ἐὰν μὴ ἐστρέβλων καὶ
τὰς φάλαγγας.—Ἦρχετο κατόπιν (ἐν εἴδει προ-
οιμίῳ πάντοτε) ἡ βασάνος τοῦ Ἰππαρίου. (Ca-
valletto). Συνίστατο τοῦτο ἐκ δύο δοκῶν, συνημ-
μένων σταυροειδῶς, καὶ δίκην τραπέζης στηρι-
ζομένων ἐπὶ τοῦ πατώματος. Ἐκάστη τῶν ἀκρῶν
τῆς δοκοῦ ἔφερε μίαν τροχαλίαν μὲ σχοινίον,
λίψω κειρισμένον καὶ ὑπὸ στροφείου διατεινόμε-
νον, ἢ δὲ ῥάχις τοῦ Ἰππαρίου ἐπετίθετο μάλ-
λον ἢ ἥττον ὀξυγώνιος, κατὰ τὸ βῆρος τῆς ἐνο-
χῆς. Ὁ ἔνοχος, εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυνή, κατετεί-
νετο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, χεῖράς τε πόδας τε περι-
δεδεμένος ἀπὸ τὰ σχοινία. Μετ' ὀλίγον, ἢ βαθ-
μαία ἐπίτασις τῶν δεσμῶν διέκοπτε τὸ δέρμα,
κατέθλα τοὺς μυῶνας, ἐξήρθρου τὰ μέλη τοῦ
τυραννομένου, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὰ κοπτερά νῶτα

τῶν δοκῶν διεσπάρττον πλάτας καὶ νεφρούς
του. Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἰππαρίου θὰ ἦ-
σαν λίαν ἀξιοσφύητα. Εἰς τὸ Ἰππάριον καὶ ὁ
Μακιαβέλλης ἐξαπλωθεῖς, ἐδιδάχθη νὰ μὴ διδά-
σκῃ τὸν ὀλέθριον ἐκεῖνον ἀφορισμὸν «Κακὴ πρᾶ-
ξις τελειωμένη, πρᾶξις θεία κ' ἐυλογημένη».

Τὴν σειρὰν τῶν κατ' ἰδίαν βασάνων ἐνεκαι-
νίαζεν ἡ Στρέβλα. Ἰδοὺ εἰς τί καὶ αὕτη συνί-
στατο. Συνεδεσμεύοντο οἱ βραχίονες διὰ σχοινίου,
τὴν ἄκρην τοῦ ὀποίου ἐδέχετο μεγάλη τις τρο-
χαλία, οὕτω πως καθηλωμένη εἰς τὴν ὀροφὴν,
ὥστε, διατρέχοντος τοῦ σχοινίου, νὰ στραγγα-
λίζωνται οἱ βραχίονες ἀντιστρόφως πρὸς τὴν φυ-
σικὴν στάσιν. Καὶ τὸ μὲν σώμα ἀφίετο ἀπηρ-
ρημένον εἰς τοιαύτην θέσιν κατὰ τὸ δοκοῦν τοῦ
προέδρου, πρὸς ἐπισκλήρυνσιν δὲ κακώσεως, ὁ
βασανιστὴρ προσήρμοζεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὑ-
ποδίκου λίθους βαρεῖς, μεταδίδων ἐκ διαλειμ-
μάτων πρὸς τὸν στρεβλούμενον καὶ κλονήματα,
ἐξ ὧν ἐνίοτε θάνατος προήρχετο. Τίνος καρδίαν
δὲν θὰ ἐκίνουν εἰς ἔλεος οἱ γόοι τοῦ πάσχον-
τος; Αἱ φωναὶ του ἤθελον ἴσως ἐπικάμψαι καὶ θη-
ρίου σπλάγγνα. Καὶ ὅμως οἱ τῶν θηρίων θηριω-
δέστεροι τοῦ Χάνδακος ἐξετασταὶ συνῆπτον ἐν
ἐπιμέτρῳ καὶ τὴν δοκιμασίαν τοῦ Σμιλάκος
(taxillus). Ξύλινος ἦλος διατόρος, ἐμβεβαμμέ-
νον εἰς πίσσαν, ἐνεπηγνύετο ἀναμέσον ρίζωνυ-
χίας καὶ σαρκὸς τῶν δύο μεγαλητέρων δακτύλων
τῶν ποδῶν. Τῆς καυσίμου ὕλης ἀφθείσης, ὁ ὀβε-
λίσκος ἐβασάνιζε τὸ θῦμα διττῶς· ἐνῶ διετί-
τραινε τὸ εὐαίσθητον ἐκεῖνο μέλος, ἐκαυτηρίαζε
καὶ τὸ κρέας, βραδέως φλεγόμενος.—Ἄλλοτε
πάλιν, ἀντὶ τοῦ Σμιλάκος, ἐφηρμόζετο ἡ Τριχο-
κρεμάλα (tortura capillorum), συγερωτέρα τῆς
Στρέβλης ἀδελφῆ. Τότε ὁ πάσχων δὲν ἐκρεμάτο
ἀπὸ τὰς μασχάλας, ἢ ἀπὸ τοὺς βραχίονας, ἀλλ'
ἀπὸ τὴν κόμην, ἣτις συνεπλέκετο εἰς τὸ σχοινίον
τῆς τροχαλίας. Σιδηροὶ σταθμοὶ προσεκαλλῶντο
εἰς τοὺς μεταρσίους πόδας του, ἐνῶ ὁ δῆμιος ἐ-
φραγγέλου τὰ νῶτά του μὲ μαστίγιον ἀστραγα-
λωτόν. Ἡ Τριχοκρεμάλα διέτρεφεν εὐνοϊαν ἰδι-
αιτέραν εἰς τοὺς μακροὺς πλοκάμους τοῦ ὠραίου
φύλου. Ὑπέστησαν αὐτὴν ἢ σύζυγος καὶ ἡ θυ-
γάτηρ τοῦ ἀρχοντοραμαίου Βλαστοῦ, τοῦ καὶ
Σιφίου καλουμένου, ὅπως ὁμολογήσωσι τὰ πρό-
σωπα καὶ τὰς συνδιαλέξεις τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
τῶν συνεληθόντων συνωμοστῶν. Ἡ δεκαπενταετής
παρθένος, ἰσοκαλλὴς πρὸς τὴν παρὰ τοῦ Πάπα
σφαγιασθεῖσαν ἐν Ῥώμῃ Βεάτριξ, ἀπέθανεν ὑπὸ
τοὺς αἰκισμοὺς τῆς βασάνου, ἀφοῦ κατεκερμά-
τισε τὴν γλῶσσαν ὀδονοσπᾶς.—Τῇ ἐσπέρᾳ τῆς
17 Αὐγούστου 1531 τέσσαρες πολῖται ἴσαντο
παρατηροῦντες τὸν κομήτην, ὅστις ἔφεγγε πρὸς
τὴν μεσημβρινὴν ζώνην τοῦ οὐρανοῦ. Δύο ἐξ αὐ-
τῶν ἐπανέλαβον ἀσκόπως καὶ ἀπρομελετήτως
τὸ λεγόμενον, ὅτι ὁ ἐμφανισμὸς κομήτου εἶνε
οἰωνὸς πολέμου, πρόδρομος δυναστικῶν μεταβο-

λῶν. Οἱ δύο ἕτεροι ὑπήγοντο εἰς τὸ τάγμα τῆς σιγῆς. Διὰ μόνον τὸν λόγον ἐκείνον οἱ πρῶτοι καθυπεβλήθησαν αὐτονουκτι εἰς τὰς ὠμοτέρας βασιάνους τῆς δερᾶγγης.

Ὀλίγοι τῶν δοκιμαζομένων ἀντεῖχον εἰς τοιαῦτα προίμια. Οἱ πλείστοι ἐπειθαναγκάζοντο νὰ μαρτυρήσωσι καὶ ὅσα ἐγίνωσκον, καὶ ὅσα ἠγνόουν, ἐβιάζοντο νὰ ὁμολογήσωσι καὶ Θεὸν καὶ Σατανᾶν, καὶ εἴ τινα ἄλλην στύγιον δύναμιν ἤθελον ὑπαγορεύσει αἰ ὕπναι τοῦ δικαστηρίου. Ἐν περιπτώσει ἐπιμενούσης σιγῆς, προσελαμβάνετο εἰς βοήθειαν ἡ Ἀγρυπνία, τιμωρία ἐκτελούμενη διὰ νυκτός, καὶ ἐπαναλαμβανομένη τρίς ἢ τετράκις κατὰ συνέχειαν. Ὅσάκις ὁ τροχαλιζόμενος, καταπεπονημένος ἀπὸ τὴν μακρὰν ἀπαιώρησιν, ἠσθάνετο ἀπόλυτον χρεῖαν ἀναπαύσεως, ἄλλως δὲν ἠδύνατο ν' ἀνακουφισθῆ, ἢ στηριζῶν τοὺς νεφροὺς ἐπὶ τῆς κόψως δξυτενοῦς καὶ κωνοειδοῦς διφρίσκου. Τὴν στιγμήν αὐτὴν, δονουθέντος ὑπὸ βρόχου τοῦ σώματός του, οἱ νεφροὶ κατεσχίζοντο ἀπὸ τὴν κεντρώδη κόψιν. Μάτην ὁ μάρτυς ἀπηύδα, ἐπικαλούμενος μιᾶς καὶ μόνης στιγμῆς εὐσπλαγγιᾶν. Πρὸς πᾶσαν ἀπάντησιν, ὁ στρεβλωτῆρ, ἀνασφενδονίζων τὸ σῶμα μετέρσιον, ἄφινεν αὐτὸ νὰ ἐπαναπέσῃ κατὰ κάθετον ἐπὶ τοῦ αἰμοσταγοῦς ὀβελοῦ. Ἡ τῆς διαδομένης καὶ τῆς καταπτώσεως ἐργασία ἐπανελαμβάνετο ὁσάκις ὁ ἀνασφαδάζων, ἀνίκανος πλέον ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν χρεῖαν στιγμιαίας τινὸς ἀνακουφίσεως, ἐκλινεν ἀθελήτως τὰ νῶτα πρὸς τὸν διφρίσκον.

Ἄλλὰ πάσης ἄλλης βασάνου σκληροτέρα ἦτο ἡ κατ' εὐφημίαν κληθεῖσα Ἀνθοδέσμη, αὐτὴ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐξέτασις τοῦ Χάνδακος ὠνόμαζεν ἰταλιστὶ Regina delle prove, ἦτοι βασιλίδα τῶν δοκιμασιῶν. Εἰς τὸ εὐσομὸν τῆς πλέγμα ἡ Ἀνθοδέσμη συμπεριελάμβανεν ἀθρόα τὰ μαρτύρια τὴν ἀπαιώρησιν, τὸν διονυχισμὸν, τὴν μαστιγῶσιν, τοὺς σπαραγμοὺς, τὸν καυτηριασμὸν, τὴν ἐξάρθρωσιν, καὶ ὅσας ἄλλας ταραχαίας κακώσεις ἔδρεπεν εἰς τοὺς κήπους τῆς ἀπανθρωπίας ἡ δαιμονοπληκτος φαντασία τῶν κριτῶν. Μὲ τὸ βλέμμα καθηλωμένον ἐπὶ τῆς κλεψύδρας, μὲ καρδίαν ἐκ τιγρώδους ἠδονῆς ἀναπάλλουσαν ὁ ἐξομολογητῆς ἐνήλαττε συνοχηδὸν τὴν ἐπιθεσίαν τοῦ τυραννίσματος μὲ τὸ προσάρτυμα τῆς εἰρωνείας.—Ἀρκεῖ τοσαύτη χλόη, Δομένικε! ἔλεγε πρὸς τὸν βασανιστῆρα βενετιστὶ. Κόψε μου τώρα καὶ τριαντάφυλλα!—Μετ' ὀλίγον Ἐλησμονήσες, imbecille, τὸν ὑάκινθον... Καὶ τὴν ῥοδοδάφνην; Ἄ, Δομένικε, κατέστης παντάπασιν ἀνίκανος, θὰ ἀναφέρω τὴν ἀνανδρίαν σου πρὸς τὸν Σερ Μέμον.—Ὁ δῆμιος ἐρρόφα τότε τὸ τελευταῖον ποτήριον ῥακῆς, ἐσπόγγιζεν ἐκ τοῦ μετώπου τὸν ἰδρῶτα μὲ τὸ αὐτὸ κανναβόπανον, ὅπερ εἶχε πρό τινος καθαρῖσει τὸ δάπεδον ἀπὸ τὴν αἱματόρροϊαν τοῦ σφαγίου, εἶτα δὲ, τρίβων τὰς παλά-

μας καλὰ καλὰ, καὶ ἐμπτύων τρίς, ἐπανέδραττε τὸν κάλων μὲ πυρετώδους φιλοτιμίας παροξυσμὸν.—Δόλιε, δωροδέκτα, birbante, ἀνεκραύγαζεν ἐμμανέστερος ὁ πρόεδρος ἐπὶ τῇ ἐπισπύσει τοῦ δημίου. Θὰ μού τὸν θανατώσης κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Λείπουν ἀκόμη τὰ πέντε λουλούδια... Γνέθε τὴν κλωστὴν σιγότερα!—Ἐλημονέστερος τοῦ δικαστοῦ τυχὸν ἐνίστε ὁ βασανιστῆρ, ἀνέλαθεν ὑπὸ εὐθύνην του ν' ἀπαλλάξῃ τὸν πάσχοντα ἀπὸ τὸ ἐπικαλλώπισμα τῶν λοιπῶν λουλουδιῶν. Τότε, δοὺς τὴν ἐντονωτέραν δόνησιν, διεπέρανε μιᾶ βολῆ καὶ τὰς ὠδίνας, καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ψυχορᾶγοῦντος.

Ἐπεβλήθησαν εἰς τὴν Ἀνθοδέσμην οἱ πλείστοι τῶν ἐνοχοποιηθέντων ἐπὶ ἀνταρσία. Μεταξὺ τούτων διαπρέπει ὁ ἀείμνηστος Λέων Καλλέργης, ὄνομα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἡμετέρας ἀναγεννήσεως προσφιλέστατον, ἥρωα, ποιῶν μετὰ τοῦ αὐταδέλφου του ζεύγους μοναδικὸν εἰς τὴν φιλοτύραννον πολιτευσίαν τῆς οἰκογενείας.

Ἀπὸ Σολομῶντος καὶ Φαλάρεως ἄχρι τοῦ ἀναμαρτήτου πολιτάρχου, ὅστις ποῦ μὲν καλεῖται πάπας, ποῦ δὲ συνταγματικὸς βασιλεὺς, τὰ ἀνάκτορα ἔχουσιν ἰδιαιτέρον τοῦτο, ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐμφαίνονται καὶ τοῦ ἄρχοντος αἰ ῥοπαί, καὶ τῶν ἀρχομένων τὰ ἤθη.

ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΟΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἑρνέστου Λεγοῦβέ.

Παρὰ τοῖς ζώοις, μόνον ἡ μητρότης ὁμοιάζει πῶς πρὸς αἰσθημὰ ἐκ τῆς μητρότητος προσκτώνται τρυφερότητα, ἀφοσίωσιν, προβλεπτικὸν πνεῦμα καὶ ἠρωϊσμὸν ἔτι. Ἡ λέαινα, ἂν ἀρπάσῃ τὸ νεογόν τῆς, καθίσταται τρυφεροτέρα τοῦ λέοντος. Ἐτυχὸν μάρτυς τοῦ θάρρους ἐπολαΐδος μητρός· εἶχον κατασκευάσει τὴν φωλεάν των εἰς τινα φράκτην, ἔνθα κατὰ τὴν συνῆθειαν τῶν χαριέντων τούτων πτηνῶν, ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἀλληλοδιαδόχως ἐπώαζον. Ἐὰν ἐπλησίαζον καθ' ἣν στιγμὴν ἐπώαζε τὸ ἄρσεν, τὸ ἄρσεν ἐγκατέλιπε τὴν φωλεάν του ἰστάμενον πρὸς τοὺς ὑψηλοτέρους κλάδους, κραυγάζον μὲν καὶ ταρασσόμενον, ἀλλ' ὅπωςδήποτε τὴν ἐγκατέλιπε. Ἐν ᾧ τὸναντίον ἐὰν ἦτο τὸ θῆλυ, ἔμενε. Ἐβλεπον τὴν μικρὰν τῆς καρδίαν πάλλουσαν ἰσχυρῶς ὑπὸ τὸ πτέρωμά τῆς, τὸν μέλανα ὀφθαλμὸν τῆς μηκυνόμενον καὶ λάμποντα ἐκ τρόμου· ἀλλ' ἀδιάφορον, ἔμενε. Καὶ αἰσθημὰ τι βεβαίως τὴν ἠνάγκαζε πρὸς τοῦτο· εἶχε θάρρος, ἀφ' οὗ ἐφοβείτο, ἀφοσίωσιν, ἀφ' οὗ ὑφίστατο θυσίαν. Διὰ τῆς μητρικῆς στοργῆς τὸ ζῶον ἐξικνεῖται σχεδὸν μέχρι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις μέχρι τῆς θείας.

Καὶ τῷ ὄντι, τίς πατὴρ ἤθελε τολμήσει νὰ συγκρίνῃ τὴν τρυφερότητα αὐτοῦ πρὸς τὴν τρυφερότητα μητρός; Βεβαίως οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον